

ПАМ'ЯТАЙ ПРО КОРИННЯ СВОЄ...

(Рудницький Роман. По обидва береги Чорняви.

Видання друге, стереотипне. – Чернівці: Родовід, 2018. – 272 с.; іл.)

З надзвичайним очікуванням новизни і хвилюванням бажано-несподіваного знайомлюся з кожною новою публікацією, особливо – з книгою. Вважаю, що із всіх земних цінностей на першому місці стоїть людське життя, на другому – здоров'я, на третьому – книга.

У руках у мене розвідка мого земляка-односельця, лікаря-психотерапевта, психіатра, медичного психолога вищої категорії, сексопатолога першої категорії, кандидата медичних наук, доктора медицини Польщі, доцента, доктора філософії **Романа Івановича Рудницького** «**По обидва береги Чорняви**».

Книга велика, ошатна, з товстими обкладинками, на яких реальні і водночас загадково-містичні дерева, що відбиваються у воді, з якої висвічують сонячні промені.

У кожного своя дорога від отчого й до отчого порога.

Обертинці гордяться своїм поселенням, колискою їх дитинства. Обертин став рідним і для тих, хто у ньому поселився. Мешканці видали майже півтора десятка книжок про своє селище, про своїх односельців [1–15], за що їм велика подяка від сучасників, а ще більша буде від нащадків, від наступних поколінь.

Книга Романа Рудницького «По обидва береги Чорняви» своєрідна не лише серед виданих про Обертин. Таких книжок небагато і в цілому в Україні.

Це книга родоводу. В анотації зазначається: «У родинній книзі наведені короткі відомості про життя простого селянина Михайла Миколайовича Рудницького – жителя містечка Обертин Городенківського повіту Станіславського воєводства Австро-Угорської імперії (нині Тлумачького району Івано-Франківської області), його дітей, онуків, правнуків, праправнуків на тлі відповідних історичних подій» [13, с. 2].

У центрі великого родинного дерева Рудницьких вивершуються селище Обертин і річка Чорнява як осердя, як колиска, як рідний поріг, що злучає всіх, як отчий дім.

Книга Р. Рудницького, як стверджує сам автор, задумувалася ще у 90-і роки минулого століття, вилілася у буквені рядки, коли наближався ювілей місцини народження автора – 600-річчя Обертину (1416–2016).

Шістсотлітня історія Обертину слугує для автора тим ґрунтом, тлом, на якому він відтворює 250-річну минувшину і сучасність своєї великої родини. Цифра 250 набуває в оповідача якогось сакрального значення: у книзі простежується життєпис 250 осіб з роду Рудницьких протягом 250 років, подано понад 250 світлин.

Книга добре продумана, структурована, ілюстрована (автор працював над нею десятиліттями, а безпосередньо завершував майже три роки).

Як у кожному поважнім виданні у книзі представлені короткі **Анотація** і **Зміст**, які відзначається стислістю, але великою наповненістю.

Книгу розпочинає **Вступне слово «Коріння і крона родини Рудницьких»**, представлене етнографом, журналістом, директором навчально-методичного центру культури Буковини, заслуженим діячем мистецтва України Миколою Шкрібляком, який відзначає, що «Роман Іванович Рудницький (...) закорінений у рідний Обертин на Прикарпатті не просто родинною пам'яттю і любов'ю, а всім своїм життєвим кредо» [13, с. 5], а книга зіткана з «думок та переживань власного серця» [13, с. 5].

Є у виданні і **Передмова**, змонтована самим автором, з посвятою: **«Світлій пам'яті відійшовших у вічність, живучим сьогодні і прийдешнім поколінням роду Рудницьких»** [13, с. 7].

Після Вступного слова і Передмови подається **«Коротка історія Обертини»** [13, с. 10-35], котра не така вже і коротка для такого типу видань.

Розділ «Походження родового прізвища «Рудницький» сам мовить про його призначення, а **наступні тридцять** – розповідають про вісім поколінь протягом понад чверті тисячоліття представників роду Михайла Миколайовича Рудницького.

Довершують цю цікаву і повчальну книгу-хроніку **«Післямова»**, **«Пам'ятні дати роду Рудницьких»**, **«Словничок місцевих слів»**, **«Список використаних джерел»** і **«Додатки»**, про які варто сказати окремо.

«Додатки» розміщені всього на 18 сторінках [13, с. 253–271], водночас охоплюють величезний аналітичний матеріал, який узагальнено можна подати так (виділені жирним шрифтом заголовки зроблені Романом Рудницьким. – В. П.): **«Місця проживання родини Рудницьких в Обертині»** і **«Примітки до схеми»**; **«Національності в родині Рудницьких»** (1. Українці; 2. Поляки; 3. Німці; 4. Росіяни; 5. Чехи; 6. Італійці; 7. Філіппінці); **«Приналежність до релігійних конфесій у родині Рудницьких»** (У родині Рудницьких усі християни, дотримуються релігійних обрядів та канонів: 1. Української греко-католицької церкви; 2. Римо-католицької церкви; 3. Української православної церкви Київського патріархату; 4. Української православної церкви (Московський патріархат); «Російської православної церкви; 6. Протестантських церков); **«Люди з родини Рудницьких, які здобули вищу освіту»** (44 особи); **«Професії в родині Рудницьких»** (рід Рудницьких переважно займався хліборобством, тваринництвом і ремісництвом, є у ньому і представники інших 64 шанованих професій); **«Учасники другої світової війни з родини Рудницьких»** (7 осіб, з них двоє спалені в концентраційних таборах на території Польщі, один загинув на території Німеччини, ще троє повернулися інвалідами); **«Учасники антитерористичної операції (АТО) на сході України з родини Рудницьких»** (троє, один з них доброволець); **«Емігранти та заробітчани з роду Рудницьких»** (у ХХ столітті: за польського панування емігрував один в Канаду;

за Радянського Союзу – дев'ять – в Алжир, Сирію, Іран, Росію, Казахстан; у ХХІ столітті за останньої хвили емігрували 21 особа, з них двоє в Польщу, четверо – в Італію, чотирнадцять – у Францію, один – у США); «**Географія роду Рудницьких**» (понад 100 осіб з роду Рудницьких проживають тепер і в Україні (Обертин, Коломия, Тлумач, Івано-Франківськ, Галицький район, Чернівці, Хотин; Енергодар Запорізької обл.); і в Росії (Москва, Підмосков'я, Санкт-Петербург, Крайня Північ); і в Італії; і в Польщі; і у Франції (Париж); і в Чехії; і у США (Нью-Йорк, Чикаго). Ці **Додатки** – часто-густо узагальнене продовження скрупульозної розповіді про родину Рудницьких.

Автор немов крокує поряд з кожним з представників свого роду як у часі – хронології, так і у просторі – місцинах їх і свого перебування. Перед тим обов'язково заглиблюється в етимологію, походження кожного імені. Немов справжній історик передає суспільне тло, життя своїх родичів за різних імперій і влад, під час двох світових воєн. Наче географ крокує зі своїми кривими просторами планети Земля від Обертина (переважно) до далеких США і Канади; до Крайньої Півночі Росії; до Казахстану; до багатьох країн Європи, але найчастіше мандрує просторами рідної України, де часто виглядає як вправний краєзнавець, етнограф, навіть екскурсовод.

Книга не лише про родовід Рудницького. Це також нерідко статечні глибинні філософські роздуми автора про вселенське Буття, про призначення людини. Свої роздуми часто підкріплює словами Божими, земних мислителів. У книзі Рудницького наводяться «Десять заповідей Божих», «10 заповідей спокою папи Івана Павла II», «Заповіді Матері Терези», фольклорні атрибути (Обертинське сватання, народні пісні, колядки, приказки, прислів'я, рецепти «Різдвяника» та снятинських квашених огірків), вислови понад п'ятдесяти мудреців минулого та сучасності, поезії своїх земляків і т. п. Літні люди з цікавістю ознайомляться з «Рекомендаціями тим, кому за 60...», які, мабуть, належать автору книги, який постійно веде довірливу розмову з читачем. Варті уваги і «10 золотих правил виховання» дружини автора – Рудницької Марії Онуфрівни.

Книга ця для вдумливого читача – порадник на щодень і на ціле життя. Не все у людини складається, як хочеться. Автор книги, залишившись напівсиротою з малих літ, без маминої любові і ласки, не озлився на увесь світ, а наполегливо творив себе. Він не робить навіть винним того сусіда, який порадив намастити лоєм лижі перед змаганнями. Роман «тоді второпав на все життя: перемога дістається тому, у кого є лій у голові!» [13, с. 178].

Автор презентує книгу як «документально-художнє видання» [13, с. 272]. І має для цього всі підстави, бо використав при її написанні немало архівних документів і понад чверть тисячі родинних світлин, чимало наукових і науково-популярних джерел. Незважаючи на науко-

вість і документальність, видання читається легко, із зацікавленням, нерідко із захопленням, з емоціями, часами – з сльозами. Все це свідчить про її художньо-мистецький вплив і про виразний літературний хист автора.

У своїх розповідях автор переважно дуже тактовний, делікатний, толерантний. Іноді критикує українців або дорікає їм за небажання учитися, допомогти один одному.

Книга Романа Івановича Рудницького украй необхідна, корисна, особливо для нашого покоління, а ще, мабуть, більше для нащадків, може служити історичним джерелом, відзначається багатим фактологічним матеріалом з усіх проблем, до яких доторкується автор.

У «Післямові» автор закликає «вчасно підживлювати родинне коріння, щоб не дати йому всохнути від людської забудькуватості і байдужості» [13, с. 240], просить написати книги своїх родів, спогади про свої рідних.

І відродно, що заклик Романа Рудницького почули його земляки, знайшлися послідовники. Вийшла книжка Мирослави Василюк «Летять ніби чайки» [1], у якій авторка оприлюднює спогади про свого чоловіка Антона Василюка, уродженця Обертину, відомого співака, викладача Тисменницької школи мистецтв імені Йова Книгиницького». У 1919 році видані книги Марії Клодніцької «Від Обертину до Колобжега» [6], де описане родинне дерево Круків, та Євгенії Городчук «І золотої нитки не згубить» [2] – розповідь про велику родину Харуків.

Вважається, що ідеальних книг не буває. У працю Р. Рудницького можна було би ввести ще й географічний покажчик, варто місцями остерегтися повторів, уникати недоглядів. Ці пропозиції можна легко зреалізувати у наступних і повторних виданнях, на які, після ознайомлення з розвідкою Романа Рудницького «По обидва береги Чорняви», чекатиме читач.

А, може, захоче автор книги «По обидва береги Чорняви» – Рудницький Роман Іванович – осягнути історію свого родоводу, як і свого рідного Обертину, за 600 літ ?!

Зичу примноження роду Рудницьких у здоров'ї, у мирі, у злагоді, у любові, у благополуччі та у творчому натхненні.

Література

1. Василюк М. Летять ніби чайки / М. Василюк. – Івано-Франківськ: ЯРИНА, 2017. – 54 с.
2. Городчук Євгенія. І золотої нитки не згубить / Євгенія Городчук – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2019. – 140 с.
3. Гринишин М. Арканове коло: Спогади / М. Гринишин. – К.: Юніверс, 2007. – 192 с.: іл.
4. Гудима М. На крилах думок: Поезії / М. Гудима. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2017. – 112 с.

5. Духовні святині Обертина. Каплиці, хрести, пам'ятні знаки, пам'ятні дошки; [упоряд.: С. Яцик, Ю. Боєчко, Г. Чехович, І. Чехович, Р. Яцик; літ. ред. О. Гаврилюк; авт. вст. ст. І. Козовик; світлини І. Чеховича; обкладинка М. Гудими]. – Вижниця: Черемош, 2014. – 156 с. + 36 с. фото.
6. Клодніцька Марія. Від Обертина до Колобжега (Родинне дерево) / Марія Клодніцька. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2019. – 72 с.
7. Комісарук О. Дорога пізнання / О. Комісарук. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2016. – 123 с.
8. Микола Лах. Священик, просвітянин, патріот / Тлумацьке районне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Обертинська філія товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка; упоряд.: С. Яцик, Р. Яцик, М. Станіславська. – Вижниця: Черемош, 2015. – 112 с. (Історико-краєзнавча серія «Обертин у постатях». Кн. 1).
9. Обертин у постатях / Тлумацьке районне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Обертинська філія товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка; упоряд.: С. Яцик, Р. Яцик; світлини Д. Атаманюка, М. Гудими; літ. ред. О. Стефанівська. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2018. – 280 с. – Бібліогр.: с. 276-279. – (Історико-краєзнавча серія «Обертин у постатях». Книга 2).
10. Обертин у серці бережу; упоряд.: С. Яцик, Р. Яцик, М. Станіславська; літ. ред. О. Стефанівська. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2016. – 320 с.
11. Обертин: Обертин у фотографіях; [упоряд.: Т. Федосєєва; відп. за випуск С. Яцик, М. Хамут; світлини М. Гудими; текст Ю. Боєчко; перекл. Г. Семенюк]. – Тернопіль: Наш світ, 2014. – 36 с.
12. Рудницький Р. По обидва береги Чорняви / Р. Рудницький. – Чернівці, 2016. – 272 с.
13. Рудницький Роман. По обидва береги Чорняви. Видання друге, стереотипне. – Чернівці: Родовід, 2018. – 272 с.; іл.
14. Слабий Б. Містечко, що в низині: літопис Обертина / Б. Слабий. – Івано-Франківськ, 1996. – 238 с.
15. Стефанівська О. Монолог серця: Поезії / О. Стефанівська. – Вижниця: Черемош, 2014. – 77 с.

Володимир Пахомов, м. Івано-Франківськ